

1. Téma 6.1 Finančné plánovanie

6.1.3 Finančná nezávislosť

2. Vyučovaci predmet, odporúčaná veková kategória

Základy spoločenských vied, Osobné a rodinné financie

2. stupeň ZŠ, nižší stupeň viacročných gymnázií, vyšší stupeň viacročných gymnázií

3. Kľúčové slová

Finančná nezávislosť, renta (pravidelné platby, napríklad príjem na dôchodku).

4. Ciele

- pochopiť a vedieť vysvetliť pojem finančná nezávislosť,
- naučiť sa stanovovať výšku renty pre finančnú nezávislosť.

5. Základné pojmy

Finančná závislosť - stav väčšiny ľudí

$$\text{Aktívne príjmy} \geq \text{Výdavky}$$

Finančná nezávislosť – stav rentierov

FINANČNÁ NEZÁVISLOSŤ je stav, keď sú nevyhnutné výdavky rodiny kryté pasívnymi príjmami.

$$\text{Pasívne príjmy} \geq \text{Nevyhnutné Výdavky}$$

Otázka pre študentov:

Čo sú nevyhnutné výdavky?

Typicky to sú:

- Výdavky na živobytie (bežné výdavky domácnosti), vrátane nákladov na bývanie, auto, dovolenky a podobne.
- Splátky úverov

Otázka pre študentov:

Čo sú pasívne príjmy?

Typicky to sú:

- Príjmy z prenájmu
- Dividendy (podieľy na zisku) z akcií (cenných papierov)
- Kupóny (výnosy alebo úroky) z dlhopisov (cenných papierov)
- Výnosy z podnikania

Finančná nezávislosť je najdôležitejším (a finančne najnáročnejším) cieľom pri zabezpečení sa, ktorý si ľudia môžu vytýčiť.

6. Cvičenie

Cvičenie 1: Aký majetok je potrebný pre dosiahnutie finančnej nezávislosti?

Akú rentu si môže dovoliť čerpať 55 ročný rentier z majetku 37 890 € ak chce rentu poberať do konca života?

Má sa na mysli majetok, ktorý je určený pre financovanie renty a pre spotrebu, teda nie nehnuteľnosť, v ktorej býva.

Otázka pre študentov:

Aké hodnoty potrebujeme ešte vedieť, aby sme dokázali správne odpovedať?

- Dobu, počas ktorej chce rentu poberať
- Výnos, ktorý sa pri investovaní peňazí dosiahne.

Pomôcka:

Pri finančnom sprostredkovaní používame nasledujúce (rozumné) nastavenie:

Doba poberania renty:

- *Nie je možné/rozumné nastaviť poberanie do „konca života“. Existujú na to niektoré produkty poisťovní alebo dôchodkových fondov, ale tie majú svoje nevýhody:*
 - *Nízku mieru zhodnotenia (sú príliš konzervatívne)*
 - *Ide o formu poistenia, pričom ak klient zomrie skoro, nezostane z poistenia žiaden majetok.*
- *Rentu nastavujeme obvykle do veku 85 rokov. To je vyšší vek, než je priemerný vek dožitia. Tento vek je taký, že väčšine mužov i žien „stačí“. Len málo ľudí sa dožije dlhšie.*

Nastavenie výnosov:

- *Prostriedky musia byť investované:*
 - *Bezpečne, ale zároveň časť peňazí je investovaná*
 - *Dlhodobu.*
 - *Z týchto dôvodov pôjde o balancované portfólio.*
- *Budeme počítať s reálnym výnosom, teda výnosom nad infláciou. Tým pádom nebudeme musieť riešiť problém, že kúpna sila renty v čase klesá. (40 € dnes je niečo iné ako 40 € za 30 rokov! – znehodnotenie peňazí infláciou „ukrojí“ z ich hodnoty).*
- *Preto odporúčame počítať s výnosom 4 % p. a. (ročne). Tento výnos zodpovedá historickým hodnotám.*

Takže zadanie znie:

Akú rentu môžeme vyplácať z čiastky 37 890 € počas doby 25 rokov pri výnose 4 % p. a.?

Riešenie

Použite vzorec alebo MS Excel s funkciou „súčasná hodnota anuity (PV = present value)“ a dostanete výsledok mesačnej renty 200 € (dosadzte mesačný úrok a mesačnú platbu).

V praxi používané pravidlo (pri cca **4% zhodnotení** a poberaní **mesačnej renty počas 25 rokov**):

100 000 € majetku = renta 500 €

Všetko má svoj matematický základ. Milovníkom matematiky môžete prezradiť vzorec, ktorým aj na kalkulačke vypočítajú tzv. „súčasnú hodnotu anuity“:

$$a = D \cdot \frac{r}{1-v^n}, \text{ kde } v = \frac{1}{1+r}$$

kde platí:

a ... anuita, splátka úveru, čerpaná renta

D ... výška dlhu, počiatočný kapitál

r ... výnos, úrok, ktorý sa počíta na dané obdobie, najčastejšie mesačne

n ... počet období, najčastejšie počet mesiacov

v ... tzv. diskontný faktor

POZOR: Mesačná splátka, mesačný úrok (t.j. ročný/12), počet mesiacov.

ALEBO Ročná splátka, ročný úrok, počet rokov

Cvičenie 2: - Ako sa dopracovať k finančnej nezávislosti

Teraz vieme, aký majetok je treba mať pre dosiahnutie finančnej nezávislosti.

Ako sa k uvedenému majetku môžeme dopracovať?

Výška renty

Spoločnou diskusiou so študentami určite, akú rentu by si predstavovali, t.j. na akej životnej úrovni by chceli žiť. Upozornite ich ale, že v prípade príliš vysokých očakávaní bude nutné nasporiť veľa prostriedkov.

Dopracujte sa v úvahách k rente napr. 930 € (to je cca 1 priemerný príjem).

Výška majetku

Určite, aký majetok potrebujeme pre čerpanie renty po dobu 25 rokov (pri 4% zhodnotení).

V našom prípade chceme 930 € rentu, teda potrebujeme majetok 176 190 €.

Doteraz sme počítali, na ako dlho nám vydržia nasporené peniaze pri vyplácaní mesačnej renty.

Teraz sa pozrime na to, koľko a ako dlho máme sporiť, aby sme požadovanú sumu nasporili – opäť pri predpokladanom zhodnotení našich postupne odkladaných peňazí.

Čo robiť, aby sme sa k rente dopracovali

Spoločne so študentami si určite typické životné situácie a k nim priradíte, kedy bude treba čerpať rentu, resp. prilepiť si sumu dôchodku vyplácanú štátom.

Napr.:

- Zamestnanec vo veku 45 rokov (ich rodičia) chce rentu za 15 rokov
- Zamestnanec vo veku 35 rokov chce rentu za 20 rokov
- Čerstvý absolvent vysokej školy chce rentu za 30 rokov

Aký výnos možno dosiahnuť

Definujte si rôzne investičné scenáre, kam sa budú ukladať prostriedky. Zároveň si realisticky určite výnos, s akým je možné počítať.

Napr.:

- Dlhopisové fondy (dôchodkové fondy) – výnos 4 % p. a.
- Zmiešané fondy – výnos 6 % p. a.
- Akciové fondy – výnos 10 % p. a.

Nakreslite tabuľku:

	Ako na finančnú nezávislosť*		
Výnos	15 rokov	20 rokov	30 rokov
4%	715 €	480 €	253 €
6%	605 €	381 €	175 €
10%	425 €	232 €	77 €

* = Tabuľka obsahuje čiastku, ktorú je treba sporiť na dosiahnutie finančnej nezávislosti. Podľa toho, kedy chceme mať nasporených dostatok peňazí, v našom prípade 176 190 €, pri danom zhodnotení, aby sme mohli poberať **rentu** vo výške **930 €** mesačne po dobu 25 rokov.

Uvedené hodnoty sú spočítané pomocou príslušného matematického vzorca, podobného ako je vyššie uvedený, resp. MS Excelu a funkcie FV (Future Value = počíta budúcu hodnotu investície pri pravidelných a konštantných platbách a konštantnej úrokovej sadzbe).

Všimnite si násobné rozdiely medzi sumami, ktoré treba sporiť mesačne v závislosti od počtu rokov sporenia a dosahovaného výnosu. **Cena za čakanie je veru vysoká!**

V praxi sa často používa zjednodušené pravidlo (pri mesačnom sporení počas **25 rokov** a cca **4% zhodnotení** vkladov ročne):

100 000 € majetku = sporenie 200 €

Záveru, ktoré plynú z príkladov:

- Vidíme, že čím skôr sa začne sporiť a rozumne investovať, tým lepšie.
- Máme spočítané, koľko musíme dávať mesačne bokom a investovať, ak chceme dosiahnuť finančnú nezávislosť a rentu v požadovanej výške. Vidíme, či je to reálny cieľ alebo nie.
- Tabuľka dobre ukazuje cenu za odvahu (keď očakávame vyššie výnosy). Vidíme, že nižšie výnosy tiež vedú k cieľu, ale je to drahšie/dlhšie.
- **Pre jednoduchosť si zapamätajme:**

Na dosiahnutie majetku 100 000 € je treba 25 rokov sporiť 200 € mesačne pri zhodnotení peňazí 4% nad infláciu. Z tohto majetku sa potom dá očakávať mesačná renta 500 € po dobu 25 rokov, pri rovnakom zhodnotení zvyšku nasporených peňazí.